

opusdei.org

Milost' času a spojenectvo vekových období života

Katechéza pápeža Františka o
starobe (1): V stredu 20.
februára 2022 Svätý Otec začal
nový cyklus katechéz, venovaný
tému staroby.

08.09.2022

Biblickým úvodom ku katechéze boli
slová proroka Joela: [Pán hovorí]:

„Potom vylejem svojho ducha na každé telo a budú prorokovať vaši synovia i vaše dcéry; vaši starci budú mávať sny a vaši mládenci budú mať videnia. Aj na služobníkov a služobnice vylejem v tých dňoch svojho ducha. A každý, kto bude vzývať Pánovo meno, bude zachránený“ (Joel 3,1-2.5).

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Ukončili sme katechézu o svätom Jozefovi. Dnes začíname cestu katechéz, ktorá hľadá inšpiráciu v Božom slove *o zmysle a hodnote staroby*. Zamyslíme sa nad starobou. Už niekoľko desaťročí sa toto vekové obdobie života týka tohto „nového národa“, ktorým sú seniori. Ešte nikdy v histórii ľudstva sme neboli tak početní. Riziko, že budeme skartovaní je ešte väčšie: nikdy nás nebolo toľko ako teraz a riziko, že budeme vyradovaní, je ako nikdy predtým.

Starší ľudia sú často vnímaní ako „príťaž“. V dramatickej prvej fáze pandémie práve oni zaplatili tú najvyššiu cenu. Už vtedy boli tou najslabšou a najzanedbanejšou časťou: veľmi sme ich neprichádzali pozrieť kým žili, a nevideli sme ich ani umierať. Našiel som aj túto Chartu práv starších ľudí a povinností spoločenstva: zostavili ju vlády, nie Cirkev, je to laická záležitosť: je to dobrá a zaujímavá vec, aby sme vedeli, že seniori majú práva. Prospeje nám si ju prečítať.

Spolu s migráciou patrí staroba medzi najnaliehavejšie otázky, ku ktorým je ľudská rodina v tejto dobe povolaná sa postaviť. Nejde len o kvantitatívnu zmenu, v hre je *jednota vekových fáz života*, teda skutočný referenčný bod pre pochopenie a docenenie ľudského života v jeho celistvosti. Kladieme si otázku: existuje priateľstvo, existuje spojenectvo medzi jednotlivými

vekovými obdobiami života, alebo prevláda oddelenosť a skartovanie?

Všetci žijeme v prítomnosti, v ktorej spolunažívajú deti, mladí ľudia, dospelí a starí ľudia. Pomer sa však zmenil: dlhovekosť sa stala masovou a vo veľkých častiach sveta sa detský vek dávkuje v malých čiastkach. Hovorili sme aj o demografickej zime. Ide o nerovnováhu, ktorá má mnohé dôsledky. Dominantná kultúra má za svoj jediný model mladého dospelého, teda jedinca, ktorý je sebestačný a zostáva vždy mladým. Ale je to pravda, že mladosť obsahuje plný zmysel života, zatiaľ čo staroba predstavuje jednoducho len jeho vyprázdnenie a stratu? Je to pravda? Jediné mladosť má v sebe plný zmysel života, a staroba je vyprázdnením života, stratou života? Vyzdvihovanie mladosti ako jediného veku hodného stelesnenia ľudského ideálu, spojené s pohrdaním starobou vnímanou ako slabosť, ako

degradácia či postihnutie, bolo dominantnou ikonou totalitarizmov dvadsiateho storočia. Už sme na to zabudli?

Predlžovanie života štrukturálne ovplyvňuje životné príbehy jednotlivcov, rodín a spoločností. Musíme si však položiť otázku: je jeho duchovná kvalita a komunitný zmysel predmetom zodpovedajúcej pozornosti a lásky? Majú azda starší ľudia prosiť o odpustenie za svoju húževnaté držanie sa pri živote na náklady druhých? Alebo si ich môžeme vážiť za dary, ktorých sú nositeľmi ako prínos pre zmysel života všetkých? V skutočnosti, pri reprezentovaní zmyslu života - a to práve v takzvaných „rozvinutých“ kultúrach - má staroba malú váhu. Prečo? Pretože sa považuje za vek, ktorý neponúka žiadne osobitné obsahy, ani vlastné významy žitia. Navyše chýba povzbudzovanie, aby ich ľudia vyhľadávali, a chýba aj

osveta, aby ich spoločnosť uznávala. Skrátka, pre vekovú skupinu, ktorá je už určujúcou súčasťou spoločenského prostredia a tvorí tretinu celého života, sú tu neraz programy pomoci, ale nie životné projekty. Asistenčné programy áno, nie však projekty pre ich plnohodnotný život. A toto je medzerou v myslení, v predstavivosti, v tvorivosti. Pri takomto zmýšľaní medzera spočíva v tom, že starý človek je odpadovým materiálom: v tejto kultúre skartovania starší ľudia figurujú ako materiál na vyradenie.

Mladosť je krásna, ale večná mladosť je veľmi nebezpečný prelud. Byť starým je rovnako dôležité – a krásne – ako byť mladým. Zapamätajme si to. Spojenectvo medzi generáciami, ktoré prinavracia ľudskosť všetkým vekovým obdobiam života, je naším strateným darom a musíme naň opäť nadviazať. Musíme ho nanovo

objaviť, v tejto kultúre skartovania a tejto kultúre produktivity.

Božie slovo má o tomto spojenectve veľa čo povedať. Pred chvíľou sme počuli Joelovo proroctvo: «Vaši starci budú mávať sny a vaši mládenci budú mať videnia» (3,1). Dá sa to vyložiť takto: keď starší ľudia kladú odpor Duchu pochovávaním svojich snov do minulosti, mladí už nedokážu vidieť to, čo by bolo treba urobiť, aby sa otvorila budúcnosť. Na druhej strane, keď starí komunikujú svoje sny, mladí jasne vidia, čo majú robiť. Taká mládež, ktorá sa viac nepýta na sny starých ľudí a upínajú sa so spustenou hlavou na vízie siahajúce len po vlastný nos, budú mať problém niesť svoju prítomnosť a uniesť svoju budúcnosť.

Ak sa starí rodičia uzavru do svojich melanchólií, mladí ľudia sa ešte viac zakuklia do svojich smartfónov. Obrazovka možno aj zostane zažatá,

no život vyhasne skôr, než príde jeho čas. Nie je azda najväčším dôsledkom pandémie práve dezorientovanosť mladých ľudí? Starí ľudia majú životné zdroje v tom, čo už prežili, a môžu z nich kedykoľvek načrieť. Zostanú sa len prizerať, ako mladí strácajú svoju víziu, alebo ich budú sprevádzať a rozohrievať ich sny? Ako sa zoči-voči snom starých ľudí zachovajú mladí?

Múdrosť dlhej cesty, ktorá sprevádza starobu po jej záver, treba prežívať ako ponuku zmyslu života, ktorý nekončí len pri zotrvačnosti prežitia. Ak sa starobe neprinavrátí dôstojnosť života hodného človeka, je odsúdená uzavrieť sa do sklúčenosti, ktorá všetkých oberá o lásku. Táto výzva pre ľudstvo a civilizáciu si vyžaduje našu angažovanosť a Božiu pomoc. Prosme o to Ducha Svätého.

Týmito katechézami o starobe by som chcel všetkých povzbudiť, aby

svoje myšlienky a city investovali do darov, ktoré staroba v sebe nesie, a prináša ich pre ostatné fázy života. Staroba je dar pre všetky fázy života. Je to dar zrelosti, múdrosti. Božie slovo nám pomôže rozpoznať zmysel a hodnotu staroby. Nech aj nám Duch Svätý udelí tie sny a vízie, ktoré potrebujeme. A chcel by som zdôrazniť, ako sme to počuli v Joelovom prorocte na začiatku, že dôležité je nielen to, aby starý človek zaujímal miesto nositeľa múdrosti, ktorú má, histórie prežitej v spoločnosti, ale aj to, aby tu bol rozhovor, aby vstupoval do reči s mladými.

Mladí sa musia rozprávať so seniormi a seniori s mladými. A tento most bude odovzdávaním múdrosti v rámci ľudstva. Dúfam, že tieto úvahy budú užitočné pre nás všetkých, aby sme udržiavali to, o čom hovoril prorok Joel, že v dialógu medzi mladými a starými môžu starci

odovzdávať sny a mladí ich môžu prijímať a niesť ďalej. Nezabúdajme, že v kultúre, tak v rodine ako i v spoločnosti, sú seniori ako korene stromu: tam je celá história, a mladí sú ako kvety a plody.

Ak niet šťavy, ak nepríde z koreňov táto takpovediac „živina“, nikdy nebudú môcť vykvitnúť.

Nezabúdajme na toho básnika, ktorého som už mnohokrát spomínal: „Všetko, čo má strom v korune, pochádza z toho, čo má pod zemou“ (Francisco Luis Bernárdez). Všetko to krásne, čo má spoločnosť, súvisí s koreňmi seniorov. Preto by som chcel, aby sa v týchto katechézach dala do pozornosti postava starého človeka, aby sme dobre pochopili, že senior nie je odpadový materiál: je požehnaním pre spoločnosť.

*(Preklad: Slovenská redakcia
Vatikánskeho rozhlasu - Vatican
News)*

---

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/milost-casu-a-spojenectvo-
vekovych-obdobi-zivota/](https://opusdei.org/sk-sk/article/milost-casu-a-spojenectvo-vekovych-obdobi-zivota/) (29.03.2026)